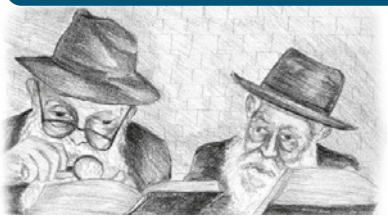
כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות

בסודשיח

בס"ד ■ יום רביעי ■ פרשת ראה ■ כ"ב מנחם-אב ה'תשפ"ג ■ 09.08.2023 ■ גליון מס' 747

כל מאמץ בענייני תורה ומצוות, אף שהוא חובה בפני עצמו, מרחיב את הצינורות לקבלת ברכות ה' לכל אחד ואחד מבני המשפחה.
הרבי מלובביץ'.

"ולא ידע לבבך"

/ הרב ירון בן דוד

מסופר על יהודי חרדי שנסע במונית, ונהג המונית התחיל לתקוף אותו על כך שהחרדים לא משרתים בצבא ולא נושאים בעול עם כלל הציבור. שאל הבחור את הנהג האם הוא מאמין בבורא העולם. ענה לו הנהג: "אל תסתכל עליי ככה, אני דתי - בלב". ענה הבחור: "ואתה אל תסתכל עליי ככה, אני קצין בסיירת מטכ"ל - בלב..."

אבל הדת היהודית אינה נמצאת רק בלב. היא נמצאת בעיקר במעשה. אמנם ישנן מצוות שכל קיומן תלוי בלב, כגון אמונה בה', אהבת ה', אהבת הזולת וכו', אבל רוב המצוות קשורות במעשים. יחד עם זאת, גם המצוות המעשיות נועדו בסופו של דבר להשפיע על הלב.

פרשת ראה מלאה במצוות מעשיות. לא פחות מחמישים וחמש מצוות נמנו בפרשה ע"פ ספר החינוך. ואולם, לפחות בשלוש מצוות שונות בפרשה, התורה מדגישה שהמצוה אינה מסתיימת בעולם המעשה. גם אם אדם יעשה באופן פיזי את המצוה - אם היא לא הביאה את נפשו אל התכלית הרצויה, הוא לא קיים אותה באופן מלא: במסגרת המצוה לתת לאביון, לא מספיקה התורה בציווי: "פָּתֹחַ תִּפְתַּח אֶת יָדְךָ לוֹ", אלא מוסיפה גם "לֹא תְאַמֵּץ אֶת לְבָבְךָ". לא רק לתת לעני את הכסף, אלא לעשות זאת מתוך רוחב לב. לפני סוף שנת השמיטה אנו מצווים לתת הלוואה לעני תוך ידיעה שייתכן מאוד שהיא תלך לאיבוד. אבל התורה אינה אומרת רק לתת את הכסף, אלא גם "וְלֹא יֵרַע לְבָבְךָ בְּתִתְּךָ לוֹ". לוודא שאתה נותן לו את הכסף ואינך מצטער על כך. כשהאדון נאלץ לשחרר את העבד אחרי שש שנים, הוא לא רק משחרר אותו ונותן לו מתנות, אלא גם מצווה: "לֹא יִקְשֶׁה בְעֵינֶיךָ בְּשַׁלֵּחֲךָ אֹתוֹ חָפְשִׁי מֵעִמָּךְ". אם אדם נותן צדקה בפנים חמוצות, הוא לא קיים את המצוה בשלמותה. מבחינתו של העני, כמובן, יהיה לו יותר מה לאכול, אבל הרי מטרת הצדקה אינה לפרנס את העניים. הקב"ה יכול היה לדאוג לפרנסת העניים גם בלי העזרה שלנו. מטרת הצדקה היא קודם כל להפוך אותנו להיות בני אדם טובים יותר, וכשאני נותן צדקה בפנים חמוצות - אני לא נהיה אדם טוב יותר.

מסופר על הרב משה פיינשטיין שנשאל כיצד זה שבני המהגרים שהגיעו לאמריקה התבוללו כל כך מהר, בעוד ההורים מסרו את נפשם - פשוטו כמשמעו - בשביל לקיים מצוות. הסביר הרב פיינשטיין כך: הדור הראשון שהגיע לאמריקה החליט שהוא ממשיך את מורשת אבותיו בכל מחיר. הם נאלצו להחליף עבודה כל שבוע, כי בכל פעם שהגיעה שבת והם לא התייצבו לעבודה - הם פוטרו. אבל שום דבר לא שבר אותם - וזו בהחלט מסירות נפש שאין כדוגמתה. אבל מה קרה כשהם באו הביתה באותה שבת? - האבא ישב בשולחן שבת ואמר: "כמה קשה להיות יהודי בארץ הזאת". במקום לומר "כמה נפלאה היא השבת, שבשבילה אני מוכן להפסיד כל כך הרבה", האבא רק התלונן כמה קשה לקיים את המצוות. אמר הרב פיינשטיין: בסופו של דבר, הילדים הללו לא הפנימו את גודל קדושת השבת, אלא את הקושי הרב הכרוך ביהדותם, והחליטו לוותר על הקושי הזה.

את כל מסירות הנפש הזו הפסידו ההורים רק בגלל האופן שבה הם התבטאו, שבעצם המחיש את ההרגשה הפנימית שלהם. התורה אינה מסתפקת בכך שאדם יקיים את המצוה, אלא שלבו יהיה שלם איתה: "וְלֹא יֵרַע לְבָבְךָ". "לֹא יִקְשֶׁה בְעֵינֶיךָ". לא רק לקיים את המצוה, אלא להיות שמח איתה. וכשאדם שמח - סימן שהמצוה גם השפיעה על נפשו.בדרך כלל אנחנו חושבים שיצר הרע מנסה להסית את האדם מקיום מצוה, ולכן יש להישמר ממנו לפני שמקיימים את המצוה. המדרש (בראשית רבה כ"ב) מתאר את השטן שמנסה למנוע מאברהם אבינו לעקוד את בנו. הוא נדמה לו כזקן, כבחור, ואפילו כנהר שוטף שמונע ממנו את האפשרות לקיים את כל המצוות. אבל כשכל זה לא הועיל לו, אומרים חז"ל (פדר"א פרק ל"א), הלך השטן וסיפר לשרה שאברהם עקד את בנו, ובכך הוא גרם למותה. מה התכוון השטן להרויח בכך? האם הוא סתם רוצה להתנקם באברהם? - כמובן

עוד בעיתון

ניתן לעבור לכתבה הרצויה ע"י לחיצה על שמה.

הברכה והקללה מיד האדם
שאלה עתיקת יומין היא מהו המקור לרע בעולם, האם הוא בא משמים או...
המשך בעמ' 2

מזוזה אינה קמיע
לדעת הרמב"ם אסור לאדם לקחת מזוזה ולהתייחס אליה כקמיע, וז"ל...
המשך בעמ' 3

הטוב והישר
כאשר משה רבינו מדבר אל העם ומצווה אותם על שמירת המצוות...
המשך בעמ' 5

סיפור לשבת
נתחלפו היוצרות
סיפר הג"ר מאיר צוויבל שליט"א: אחד מנכבדי יהודי פרעשבורג, העסיק...
המשך בעמ' 6

שביבים
■ "זה יהודי אמיתי"
■ 12 צעצועים מסוכנים לילדים שחשוב להימנע מהם
המשך בעמ' 7

תפילת מרן אור החיים הקדוש
ידוע שרבנו הקדוש, מרן עט"ר רבי חיים בן עטר, ה"אור החיים" הקדוש...
המשך בעמ' 9

עני ואביון, פשט ודמז
"כי יהיה בך אביון מאחד אחיך" מבאר רבינו אור החיים הקדוש, מה...
המשך בעמ' 9

בזכות תפילת העני
חבורה גדולה התקבצה בבית הכנסת של הרב ישועה בסיס עם עלות...
המשך בעמ' 10

שלא. התשובה היא שהוא רצה להכניס בלבו של אברהם הרהור קטן של חרטה. גם לאחר שכבר קיים אדם את המצוה, חרטה קטנה יכולה לגרום לאיבוד זכויות רבות. גם לאחר שהצלחנו להתגבר על היצר שלנו, לתת צדקה או לעזור לזולת - עלינו להישמר מפני היצר הרע שיגרום לנו יסורי חרטה, חלילה, ועלינו לוודא שלא ירע לבבנו בקיום המצוה.

הברכה והקללה מיד האדם

/ הרב יעקב הלוי פילבר

שאלה עתיקת יומין היא מהו המקור לרע בעולם, האם הוא בא משמים או הוא תוצאה של מעשי האדם. לפי **המדרש** [קה"ר ז] המספר: "בשעה שברא הקב"ה את אדם הראשון, נטלו והחזירו על כל אילני גן עדן ואמר לו: ראה מעשי כמה נאים ומשובחים הם, וכל מה שבראתי בשבילך בראתי, תן דעתך שלא תקלקל ותחריב את עולמי". מהמדרש מבואר שיש יכולת לאדם לקלקל ולהחריב את העולם, לאיזה קלקול וחורבן מתכוון המדרש? האם הכוונה היא ליכולתו הטכנית של האדם לפעול לשנות את קליפת כדור הארץ, כמו לחצוב בהרים, לשנות את פני הקרקע, לכרות יערות, לסכור אפיקי נהרות ולהטות את זרמיהם לאפיקים אחרים וכדומה. אלא שעל האפשרות הזו לכאורה יש סתירה מהמדרש עצמו שבו הקב"ה אומר לאדם: "כל מה שבראתי **בשבילך בראתי**", שמשמעו כי העולם עומד לשימושו של האדם לכל צרכיו? ואפשר לומר שכונת המדרש לקלקול והשחתה שלא לצורך, שעל כך יש איסור מפורש בתורה: "בל תשחית", כמו שכתב **הרמב"ם** [הל' מלכים פ"ו ה"י]: "ולא אילנות בלבד אלא כל המשבר כלים וקורע בגדים והורס בנין וסותם מעין ומאבד מאכלות דרך השחתה עובר בלא תשחית".

דוגמא לאפשרות להשחתה כזו מוצאים אנו בסיפורו של הצדיק **רבי אריה לוין** וכך הוא מספר: "אחרי תפילת מנחה גדולה יצא רבינו **הראי"ה** קוק זצ"ל כדרכו בקודש לשוח בשדה, לצמצם מחשבותיו, ואני נלוויתי אליו. בדרך קטפתי איזה עשב או פרח, הזדעזע רבינו ואמר לי בנחת: 'האמן תאמין לי שמימי נזהרתי לבלתי קטוף בלי תועלת עשב או פרח, שיכול לגדול או לצמוח, כי אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה האומר לו: גדל!, כל ציץ עשב אומר דבר, כל אבן לוחשת איזה סוד, כל בריה אומרת שירה'. - ומסיים רבי אריה - הדברים שיצאו מלב טהור וקדוש, נחקקו עמוק בלבי, ומאז התחלתי להרגיש ביותר את מדת החמלה על כל דבר". ["איש צדיק היה" עמ' 74]. אלא שלפי ההסבר הזה השפעתו של האדם על העולם היא מוגבלת והיא מתייחסת למקום מצומצם בקליפה של כדור הארץ, אך לשון המדרש: "תן דעתך שלא תקלקל ותחריב את **עולמי**" משמעו שהכוונה היא לקלקול וחורבן של כלל העולם. ונשאלת השאלה האם אכן ביכולתו של האדם להשפיע לטוב או לרע גם על העולמות שהם מעבר להישג ידו של האדם, וזאת אם נסביר שהציווי "שלא תקלקל ותחריב את עולמי" מתייחס לבריאה כולה?

על הכתוב: "ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה" מביא **הנצי"ב** בביאורו "העמק דבר" את המדרש האומר: "משעה שאמר הקב"ה 'ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה' שוב 'מפי עליון לא תצא הרעות והטוב', אלא המצוות עושות שלהן והעבירות עושות שלהן". כלומר שקיים קשר בין התנהגות האדם למצבה של הבריאה כולה. ואת הקשר הזה מסביר הרמח"ל בספרו **'דעת תבונות'**: "שהאדון ברוך הוא רוצה שהאדם בעבודתו יתקן את כל **החסרונות שבבריאה**, ושיד האדם תהא מגעת לכל העניינים הרמים שיהיו נפעלים ממעשי האדם", והוא מדמה את פעילות האדם "לאורלוגין (שעון המופעל ע"י מערכת של גלגלי שינים) שאופניו פוגשים זה בזה, ואופן קטן מנועע אופנים גדולים ורבים - כך קשר האדון ברוך הוא כל בריותיו בקשרים גדולים, והכל קשר באדם להיות הוא המנועע במעשיו וכל השאר מתנועעים ממנו". הסבר דומה בסגנון אחר על השפעת האדם על העולם כותב רבי חיים מוואלזין בספרו **'נפש החיים'** [שער א, פ"ב, פ"ג] ושם הוא מסביר שכמו שהקב"ה הוא בעל הכוחות כולם, שכולם תלויים בידו לשנותם ולסדרם, כך בדמיון זה כביכול ברא הקב"ה את האדם והשליטו על רבבות כוחות ועולמות אין מספר, ומסרם בידו של האדם שיהא הוא המנהיג אותם על פי כל פרטי תנועות מעשיו ודבוריו ומחשבותיו, שאם הם טובים הם מקיימים ונותנים כוח בכמה כוחות ועולמות עליונים ומוסיפים בהם קדושה ואור, ואם הם רעים חלילה, הם מהרסים רחמנא ליצלן כמה כוחות ועולמות עליונים הקדושים, ועל המעשה הטוב נאמר: "ואשים דברי בפיך ... לנטוע שמים ולייסד ארץ", ועל המעשה הרע נאמר: "מהרסיך ומחריביך ממך יצאו". והכוח הזה של האדם הוא "צלם אלוקים" שבאדם. ועל ההשפעה הזו של האדם אמרו במדרש [ילק"ש בשלח תשמג]: "בזמן שישראל עושין רצונו של מקום מוסיפין כח וגבורה של מעלה, ובזמן שאין עושין רצונו של מקום כביכול מתישין כח גדול של מעלה".

מזוזה אינה קמיע

/ הרה"ג רבי מרדכי אליהו ז"ל

לדעת הרמב"ם אסור לאדם לקחת מזוזה ולהתייחס אליה כקמיע, וז"ל (בפ"ה מהלכות תפילין הלכה ד'):

"מנהג פשוט שכותבים על המזוזה מבחוץ כנגד הריוח שבין פרשה לפרשה שדי ואין בזה הפסד לפי שהוא מבחוץ. אבל אלו שכותבין מבפנים שמות המלאכים או שמות קדושים או פסוק או חותמות, הרי הן בכלל מי שאין להם חלק לעולם הבא. שאלו הטפשים לא די להם שבטלו המצוה אלא שעשו מצוה גדולה שהיא יחוד השם של הקב"ה ואהבתו ועבודתו כאילו הוא קמיע של הניית עצמן כמו שעלה על לבם הסכל שזהו דבר המהנה בהבלי העולם".

ובפ"ו שם הלכה י"ג כתב:

"חייב אדם להזהר במזוזה מפני שהיא חובת הכל תמיד. וכל זמן שיכנס ויצא יפגע ביחוד השם שמו של הקב"ה ויזכור אהבתו ויעור משנתו ושגיותיו בהבלי הזמן וידע שאין דבר העומד לעולם ולעולמי עולמים אלא ידיעת צור העולם, ומיד הוא חוזר לדעתו והולך בדרכי מישרים. אמרו חכמים הראשונים כל מי שיש לו תפילין בראשו ובזרועו, וציצית בבגדו, ומזוזה בפתחו, מוחזק הוא שלא יחטא שהרי יש לו מזכירין רבים והן הם המלאכים שמצילין אותו מלחטוא שנאמר 'חונה מלאך ה' סביב ליראיו ויחלצם', בריך רחמנא דסייען".

ואין שתי ההלכות הנ"ל סותרות אחת את השנייה, אלא האדם צריך לקיים את המצוה כי כך ציוה ה', ואם היא ממילא שומרת עליו, אין בזה חסרון.

ועוד כתב הרמב"ם (פ"ה מהל' תפילין הל' י):

"הכל חייבין במזוזה אפילו נשים ועבדים ומחנכים את הקטנים לעשות מזוזה לבתיהם".

ואם למשל יש ילד קטן יתום מאב ומאם, ורוצה לגור לבדו, הוא חייב לקבוע מזוזה בדלת ביתו. ומותר לאשה לקבוע מזוזה בברכה, וטוב לומר לפני כן "לשם יחוד" המובא בסידור 'קול אליהו' בעמוד תת"ק (900).

מזוזה או תפילין - מה עדיף?

אם יש לו כסף בצמצום, מה עדיף לקנות תפילין או מזוזה? יקנה תפילין כי הם חובת הגוף, ולא מזוזה שהיא חובת הבית (ועיין לשו"ע יו"ד סי' רפ"ה סעי' א').

יניח ידו על המזוזה בכניסתו וביציאתו. וכתב הבא"ח (ש"ש כי תבא אות ג'): "כשיצא מביתו יניח ידו על המזוזה ויאמר ה' ישמור צאתי ובואי לחיים טובים ולשלום מעתה ועד עולם, אל שדי יברך אותי ויתן לי חמים". וגם כשנכנס לביתו יניח ידו על המזוזה.

דודי הרה"ג יהודה צדקה זצ"ל - ראש ישיבת 'פורת יוסף' סיפר, שאחרי השואה הלכו כמה רבנים מהעדה החרדית לחו"ל כדי לחפש ספרים או רבנים כדי להביאם לארץ ישראל. וכשהגיעו לשם הם פגשו אדם אחד עם זקן, והם דיברו איתו באידיש אם אפשר להתארח אצלו, והוא ענה להם באידיש והזמינם לביתו, והם אכלו ושתו אצלו. לאחר מכן הם שאלו אותו אם הוא יוכל להראות להם את בתי הכנסת באזור או אם הוא מכיר רבנים שנשארו מיתר הפליטה, והוא נענה בחיוב לבקשתם. וכשהם הגיעו לביתו של אחד הרבנים, מיד פנה הרב ואמר להם: מה אתם עושים עם הגוי הזה ? עמדו כולם נדהמים ואמרו הרי אכלנו ושתינו אצלו?! אמר להם הגוי: הכל היה טרף! אמרו לו כיצד עשית זאת ? אמר להם יש לי בפתח הדלת מזוזה, ראיתי שלא נישקתם אותה כשנכנסתם, והבנתי שאתם גויים. אמר הרה"ג יהודה צדקה זצ"ל, בא וראה כמה חשובה מצות מזוזה. ומעשה זה מעין מה שהגמרא אומרת (יומא פ"ג, וחולין קו) "מים ראשונים האכילו בשר חזיר, מים אחרונים הרגו את הנפש".

ברוך אתה בבואך ובצאתך

כתוב "ברוך אתה בבואך וברוך את בצאתך". יש שבביתם מקפידים לברך, אבל כשהם יוצאים בחוץ אינם מקפידים - וזה 'ברוך אתה בצאתך'. ויש מי שבחוץ מקפיד לברך, אבל בביתו לו - וזה 'ברוך אתה בבואך', אבל יש להקפיד בזה גם בבואך וגם בצאתך.

מזוזה "אלקטרונית"

יהודי אחד בצרפת המציא בית מזוזה עם סוללה והקלטה, שברגע שאדם מניח ידו לנשק את המזוזה מיד נשמעת הקלטה של הפסוק "שמע ישראל", ועשה זאת כדי שגם אם יהודי לא מקפיד ללכת לבית הכנסת להתפלל (ל"ע), הוא יוכל לקבל עליו עול מלכות שמים באופן זה. וכשהוא הראה לי זאת, שאלתי אותו: ומה תעשה בשבת ? ענה לי: אני יכול לתכנת שעשרים וארבע שעות זה לא יעבוד, ואז אין בעיה בשבת. אמרתי לו ומה תעשה בשני ימים טובים בחו"ל, או אם ר"ה יחול בימים חמישי, שישי, שבת? אמר לי: בזה כבר אין לי פיתרון. אמרתי לו א"כ אל תשווק זאת, למרות שזה רעיון טוב, ובפרט למי שלא מתפלל ולא קורא ק"ש.

כתיבת שמות הקדש מחוץ למזוזה

הרמב"ם לעיל כתב שאלו הטיפשים שכותבים שמות הקדש בתוך המזוזה, אין להן חלק לעולם הבא, אבל מצידה החיצוני של המזוזה, מותר. ולכן אנחנו כותבים בצידה החיצוני של המזוזה אותיות ש-ד-י, ומשתדלים שזה יהיה מכוון כנגד המילה "והיה". ושֵם זה צריך להיות גלוי, ולכן אם הקלף מכסה אותו, חותכים מעט מהקלף כדי שיתגלה. וכן כותבים: ה' אלקינו ה' כך: כוזו במוכסז כוזו - היינו באותיות שאחרי יקוק. ותוספת זו של השמות שאחרי הויה מקורם בזהר הקדוש (עיין שו"ע יו"ד סי' רפ"ח סעי' ט"ו).

בית כנסת ובית מדרש - חייבים במזוזה

כתוב ברמב"ם (פ"ו מהלכות תפילין הלכה ו'): "הר הבית הלשכות והעזרות ובתי כנסיות ובתי מדרשות שאין בהן בית דירה, פטורין לפי שהן קדש. בית הכנסת של כפרים שהאורחין דרין בו, חייב

במזוזה. וכן בית הכנסת של כרכין אם היה בו בית דירה, חייב". וכן כתוב בשו"ע שבתי כנסיות ובתי מדרשות פטורין מן המזוזה. אך יש לדעת שכל זה בזמנם שבית הכנסת היה ריק והיו בו רק אצטבאות שעליהם ישבו, והיה חדר אחר שבו היתה התיבה וס"ת, אבל כיום שבכל בית כנסת ובית מדרש יש ספריה וכסאות - על כן חייבים לקבוע בפתחם מזוזה ובברכה.

מחסן: יש להניח מזוזה בפתחו בברכה.

חדר כביסה הצמוד לנוחיות: חדר כביסה שנכנסים אליו דרך הנוחיות - אין צריך לקבוע מזוזה בפתחו.

יש לעטוף את המזוזה בשני כיסויים

טוב לעטוף את המזוזה בשני כיסויים (ויאמר שאחד מדין שמירה), היינו בניילון או בנייר ואח"כ להניחה בקופסא, כי לעיתים המקום שכנגד המזוזה אינו נקי, וכגון שיש ילדים קטנים שעלולים לטנף (עיין שו"ע או"ח הלכות תפילין סי' מ'). בבית הכנסת שלנו, יש לארון הקדש פרוכת חיצונית, ויש דלת נוספת, וכן בפנים ישנה פרוכת נוספת, וגם ספר התורה נמצא בתוך תיק, כדי שיהא כלי בתוך כלי, ויהיה אפשר לאכול או לשתות בבית הכנסת לצורך מצוה.

מעלית - פטורה ממזוזה, שהרי אין אוכלים ושותים או ישנים בה, ואין לך עראי גדול מזה.

מבנה נייד: כיום יש מבנה נייד הנקרא 'קראוון', ואם גר בו חייב לקבוע מזוזה בפתחו. ואם מעבירו ממקום למקום, אזי ברגע שהמבנה הורם על ידי מנוף מעל הקרקע, הוא פטור ממזוזה, וכשמורידים אותו שוב לקרקע, הוא שוב חייב במזוזה, ולכן יש לפרק את המזוזה ולקובעה מחדש ובברכה. אומר הגאון רעק"א, אם אדם לא נמצא בביתו וכגון: שהלך לקניות, הרי הוא פטור ממזוזה, ועל כן כשחוזר לביתו יברך "לקבוע מזוזה" או "להשאיר מזוזה" או "לדור בבית שיש בו מזוזה". אך אין הלכה כן.

היוצא מביתו לא ישול המזוזה

אם מוציא את המזוזה כדי לבודקה, לא ישאיר את ביתו בלי מזוזה. אם עובר דירה, לא יקח את המזוזות אלא ישאירם במקומם, ואפילו שהם מהודרות ושילם עליהם מחיר גבוה. נשאלת השאלה, האם הדייר הישן יכול לחייב את השוכר או הקונה שעתה נכנס לדירה שישלם לו עבור המזוזות שהשאיר בדירה (שהרי אם יורידם, ביני ביני יכנסו המזיקים לבית, וא"כ עושה עימו טובה שמשאיר את המזוזות), או לא ? לדעת הב"י: פטור מלשלם, ולדעת הרמ"א, חייב לשלם לבעל הדירה עבור המזוזות (ועיין שו"ע יו"ד סי' רצ"א סעי' ב'). ומ"מ אם עשה תנאי שכשיעבור דירה יטול עימו את המזוזות, אזי יכול להסיר את המזוזות המהודרות שלו ולהניח במקומם מזוזות כשרות. אבל אם לא עשה תנאי, אפילו אם מוריד את המזוזה וחברו מיד שם אחרת תחתיה, אסור לעשות כן.

קביעת המזוזה

יש לכורכה מסופה לראשה, היינו מ"אחד" כלפי "שמע", ויניחנה בקופסא וכדו' ויקבענה בדבק או במסמרים, ובלבד שלא תהיה תלויה. פעם הייתי בבנק, וראיתי שבשער הכניסה ישנה מזוזה פתוחה בתוך זכוכית כדי שכל מי שנכנס יראה אותה. ודבר זה הוא טעות, כי יש לגלגל את המזוזה. לדעת הרמב"ם, השו"ע, הגאון והבא"ח יש לקבוע את המזוזה ישר, ולמעשה גם דעת הרמ"א כן, אבל הוא כותב שנהגו לקובעה באלכסון (עיין לשו"ע סי' רפ"ט סעי' ו').

מזוזות בשערי העיר העתיקה

בזמנו אמרו ששערי העיר צריכים מזוזה, ולכן קבעו מזוזה בשער יפו ובשער שכם ובשער החדש. אבל בלילה היו באים הערבים וגונבים את המזוזות, כי חשבו שאם זה שומר עלינו, זה ישמור גם עליהם. ועל כן כדי שלא יגנבו את המזוזות, היו עושים חור במזוזת השער (ולא עמוק טפח כי אז אינו נחשב 'על מזוזת ביתך') והניחו בו את המזוזה, וסגרו בטיט (עיין בספר ארץ החיים סטהון זצ"ל).

יש לקובעה בתחילת שליש העליון

יש לקבוע את המזוזה בתחילת שליש העליון של גובה השער. וי"א שגם אם הדלת גבוהה יקבע את המזוזה בתחילת שליש העליון, ובכל פעם שעובר יקח סולם וינשק את המזוזה. וי"א שיקבענה כנגד כתפיו. ולמעשה ישים משקוף וכדלקמן. בבנין הכנסת ישנו שער גבוה מאד, וכשבנו אותו הזמינו אותנו לבא ולקבוע מזוזה, וכשבאתי ראיתי שהשער גבוה מאד. פניתי לאומן שעשה את הדלת ואמרתי לו שישים משקוף, אך הוא אמר לי שאי אפשר כי זו אומנות מיוחדת. אמרתי לו אני חושב שחסר איזה פס קטן בצבע נחושת, וכדאי להוסיף אותו. אמר לי אתה צודק, ותוך כמה דקות אני אעשה זאת. ואז המשקוף נעשה נמוך וניתן היה לקבוע מזוזה בתחילת שליש העליון. שואל הרב בעל הבא"ח, מה הדין את קבע את המזוזה למעלה מתחילת שליש העליון, האם יסירנה ויקבענה במקומה שנית או לא והאם יברך שוב או לא? . ועיין לבא"ח פרשת כי תבא אות ח' שמסתפק, ודעתו נוטה שלא יברך.

השוב והישר

/ הרב איתמר הרשקו

לע"נ אמי מורתי רות ב"ר חיים יהודה

כאשר משה רבינו מדבר אל העם ומצווה אותם על שמירת המצוות, הוא שב ומזהיר אותם על איסור אכילת הדם - הן ב'בשר התאווה'[1] והן בבשר הקדשים שנפסלו במומם. כך שאמנם בארץ ישראל מותר לנו לאכול 'בשר תאווה', גם אם הוא אינו קורבן שלמים. אך עלינו להישמר מאכילת הדם, גם בבשר שכזה שנפסל ולא רק בבשר הקודשים[2].

ומיד לאחר הזהרה זו, מוסיף משה מידה טובה שיש לדרוש אותה ולנהוג על פיה - עשיית הישר והטוב. כך שלא די בקיום הדין הנוקב את ההר, אלא יש לצרף אליו גם את עשיית החסד[3]. אך בשונה מהציווי שישנו בפרשת ואתחנן, שם נרמז עניין הפשרה שיש בדין. בפרשתנו סדר הדברים הפוך - קודם עשיית **הטוב** בעיני ה', ורק אח"כ עשיית **הישר** בעיני אדם[4].

ולכן יחד עם הציווי על כך, מודיע משה לישראל שעליהם לחבב את כלל המצוות - מצווה קלה, כחמורה[5]. וכל זאת יגיע להם, אם ישמרו על לימוד התורה ושינונה[6].

ובדרך זאת מלמד משה את העם, כיצד להישמר מלהזיק לשני ולא לשפוך את דמו - אם יפגע בו ויגרום לו להתבייש[7]. ויש בזה מעין אכילה על הדם, כשהאדם לוקח מה שאינו שלו. ולכן יש לשים לב תחילה מהו רצון ה', האם עשיית מעשה כל שהוא טובה. ואח"כ גם ניתן למדוד מה הבריות אומרות על כך, האם זה מתיישר עם המוסר הטבעי.

הדרך להמחיש זאת לעם, היא על ידי הבאת הדוגמא של פסולי המוקדשים. שאמנם אמש הם היו רצויים אף להקרב על גבי המזבח, אך לאחר שנפסלו - שוב אין חפץ בהם. וכל עניינם כעת הוא 'כצבי וכאיל', הנאכלים בכל מקום ובלא כל הגבלה. ולו לא ישכיל זאת האדם, ויבקש להקריבם גם במצב שכזה - אזי נאמר לו 'הקריבהו נא לפחתך' ולא נקבל זאת ממנו כקורבן.

ואמנם ישנם 'מומין בגלוי' כחסרון אברים וכדומה, שבוודאי לא ירצה האדם להקריב קורבן פסול שכזה. אך כאשר אלו מומין שבסתר, עלול האדם להתפתות ולהקריב בבמתו אשר בבית - קורבן פסול שכזה.

ומעין זאת עלול לעשות האדם עם חברו, כשיפגע בו בלשון הרע הנאמרת בסתר. ואין מי שמכיר בזה אלא הקב"ה, האם כוונתו לטובה או חלילה להרע לחברו. וזוהי 'אונאת דברים' בה עלול האדם להיכשל, אם לא ישמור עצמו מכך[8]. ובמיוחד שהוא עלול 'להורות היתר' לעצמו, ובמיוחד בענייני הממונות - הם הדמים[9].

ואם האדם לא שם ליבו לכך, סוף שישעבד עצמו לעבודת הגויים ואליליהם. וזאת למרות שאנו הכרתנו אותם מארצנו, ולא הואילו להם אליליהם כלום[10]. ודבר זה ממחיש יותר מכל את חומרת מצבו של האדם, המתרחק מהטוב והישר. שלא די לו בכך שהוא מתעסק ב'דמים' - שנפשו של אדם קצה בהם בדרך כלל. אלא הוא אף להוט אחרי הדמים, ויש לשוב ולזהיר פעם אחר פעם - 'אל תאכלו על הדם'[11].

ולכן סדר הדברים בפרשתנו הוא קודם כל - לא לעבור על מצוות ה'. גם אם הם פשוטים וקלים לשמירה - כאי אכילת דם. וממילא אח"כ יוכל האדם לשמור עצמו, שלא לחמוד את אשר שייך לחברו - הגם שנפשו של האדם חומדת ממון ודמים, השייכים לאחר.

וכשנשכיל כל זאת, לא נצטרך להוסיף או לגרוע ממצוות התורה[12]. וכך גם נבחין מתי יבוא נביא שקר וינסה להכשילנו, ומתי זהו נביא אמת המקיים את כל דברי התורה הזאת. לא רק בקיום מצוות ה', כי אם גם באכפתיות לזולת - ועשיית החסד עמו[13].

ובדרך הזו נזכה ונשוב לעבודת ה' במקדש, מתוך אהבת חינם איש לרעהו.

1 - **בכל אות נפשך וגו'** אבל במדבר נאסר להם בשר חולין אלא אם כן מקדישה ומקריבה שלמים - רש"י דברים יב, כ

2 - **רק בכל אות נפשך** במה הכתוב מדבר אם בבשר תאוה להתירה להם בלא הקרבת אימורים (חולין יז) הרי הוא אומר במקום אחר כי ירחיב ה' אלהיך את גבולך וגו' ואמרת אוכלה בשר וגו' במה זה מדבר בקדשים שנפל בהם מום שיפדו ויאכלו בכל מקום יכול יפדו על מום עובר ת"ל רק - שם, טו

3 - **הישר והטוב** זו פשרה לפנים משורת הדין - שם ו, יח

4 - **הטוב** בעיני השמים. והישר בעיני אדם - שם יב, כח

5 - **את כל הדברים** (שם) שתהא חביבה עליך מצוה קלה כמצוה חמורה - שם

6 - **שמור** זו משנה שאתה צריך לשמרה בבטנך שלא תשכח, כענין שנא' (משלי כב) 'כי נעים כי תשמרם בבטנך' ואם שנית אפשר שתשמע ותקיים (ספרי) הא כל שאינו בכלל משנה אינו בכלל מעשה - שם

7 - תני תנא קמיה דרב נחמן בר יצחק כל המלבין פני חבירו ברבים כאילו שופך דמים, א"ל שפיר קא אמרת דחזינא ליה דאזיל סומקא ואתי חוורא - בבא מציעא, נח:

8 - שהרי הדבר מסור ללב וכל דבר המסור ללב נאמר בו ויראת מאלהיך א"ר יוחנן משום ר"ש בן יוחאי גדול אונאת דברים מאונאת ממון שזה נאמר בו (ויקרא כה, יז) 'ויראת מאלקיך' וזה לא נאמר בו ויראת מאלקיך - שם

9 - **שהרי דבר המסור ללב** ולפיכך נאמר בו ויראת מאלהיך האי שהרי ליתן טעם למה נאמר בו יראה נקט ליה והכי קאמר שהרי כל הדברים הללו אין טובתן ורעתן מסורה להכיר אלא ללבו של עושה הוא יודע אם לעקל אם לעקלקלות ויכול הוא לומר לא עשיתי כי אם לטובה הייתי סבור שיש לך תבואה למכור או הייתי חפץ לקנות מקח זה. וכל דבר המסור ללב - של אדם נאמר בו הוי ירא מן היודע מחשבות אם לטובה אם לאונאה - רש"י, שם

10 - **אחרי השמדם מפניך** אחר שתראה שאשמידם מפניך יש לך לתת לב מפני מה נשמדו אלו מפני מעשים מקולקלים שבידיהם אף אתה לא תעשה כן שלא יבואו אחרים וישמידוך - רש"י דברים יב, ל

11 - **רק חזק לבלתי אכל הדם** ממה שנאמר 'חזק' אתה למד שהיו שטופים בדם לאכלו לפיכך הוצרך לו' חזק דברי רבי יהודה, רבי שמעון בן עזאי אומר לא בא הכתוב אלא להזהירך וללמדך עד כמה אתה צריך להתחזק במצות, אם הדם שהוא קל להשמר ממנו שאין אדם מתאוה לו הוצרך לחזקך באזהרתו קל וחומר לשאר מצות - שם, כג

12 - את כל הדבר אשר אנכי מצוה אתכם אתו תשמרו לעשות לא תסף עליו ולא תגרע ממנו. **את כל הדבר** קלה כחמורה - דברים יג, א וברש"י שם

13 - **ואת מצותיו תשמרו** (ספרי) תורת משה. **ובקולו תשמעו** בקול הנביאים. ואתו תעבודו במקדשו. **ובו תדבקון** (סוטה יד) הדבק בדרכיו גמול חסדים קבור מתים בקר חולים כמו שעשה הקב"ה - רש"י שם, ה

סיפור לשבת

נתחלפו היוצרות

סיפר הג"ר מאיר צוויבל שליט"א:

אחד מנכבדי יהודי פרעשבורג, העסיק בביתו משרת נוכרי, איש נבזה ורע מזימות. באחד הימים ראה המשרת את מושל העיר כשהוא מטייל להנאתו ברחובות העיר, וחמד את כספו, נגש המשרת מאחורי המושל, ובערמה וזריזות ידים הצליח לשלוף את ארנקו של המושל מכיסו בלי שירגיש.

לא עבר זמן רב והמושל הבחין שכספו נגנב, חמתו בערה בו עד להשחית, יותר מהפסד הממון כאב לו כבודו שנפגע, שהוא בכבודו ובעצמו נשדד ברחוב העיר לאור יום כאחד הבטלנים. תיכף ומיד הזעיק את שוטרי העיר וציווה עליהם במפגיע למצוא את הגנב ולהעמידו למשפט. השוטרים נתפזרו חיש בכל העיר והחלו לחפש בית אחר בית, גם בכיסי העוברים ושבים פשפשו, כראות המשרת הגנב שמצבו בכי רע, השוטרים עושים מלאכתם במריצה, ועוד מעט יתפש והגניבה בידו, החליט ברוב רשעותו להטמין את הארנק בבית אדונו היהודי, וככה ירויח בכפלים, הוא יצא חפשי והאדון היהודי יסבול תחתיו, וממחשבה למעשה הלך והכניס את הארנק באחד המגירות שבבית אדונו.

כעבור ימים מועטים הגיעו המחפשים לבית היהודי, הפכו את כל הארונות וחטטו בכל המקומות, עד שנשמע קול צהלה, אחד השוטרים יצא ונופף בידו עם הארנק הגנוב. היהודי שלא ידע מהיכן נפלה עליו הצרה הזאת נסה לטעון שלא הוא הגנב, ואינו יודע כיצד הגיע הארנק לביתו, אולם השוטרים אטמו אזניהם משמוע, אסרו את ידיו ורגליו בנחושתיים והובילוהו למעצר. למחרת נערך משפט מהיר, המושל הפגוע והזועם שם את כל כובד משקלו להחמיר בענשו של הגנב כדי להחזיר את כבודו האבוד, בנוסף הגיע המשרת הגנב והעיד שראה את אדונו כשהוא גונב את הארנק, ואכן בתום המשפט גזרו השופטים את דינו של היהודי למות למען ישמעו ויראו.

השמועה פשטה בכל העיר כאש בשדה קוצים, אבל גדול ירד על רחוב היהודים, אף אחד לא האמין שהוא גנב את כספו של המושל, וברור היה ששנאת ישראל מצאה לה מקום. באותו עת כיהן כרב העיר הגה"ק ה'כתב סופר' זי"ע, תיכף בשמעו את דבר הבשורה לא שקט, והפעיל את כל כוחו וקשריו הרבים כדי להציל את היהודי ולהעביר מעליו את רוע הגזירה, ניסה בשתדלנות ובשוחד במישרין ובעקיפין, אך כל מאמציו עלו בתוהו, המושל היה נחוש בדעתו להמית את הגנב, והשופטים יראו להמרות את פיו.

בראותו שבעירו אינו יכול לפעול קם ה'כתב סופר' ונסע לעיר הבירה, שם נפגש עם גדולי השרים, ואף עסקנים שונים שלח לכל מי שיש לו השפעה על פסק הדין, אך גם כאן נחל אכזבה, כולם השיבו לו פה אחד שאחר שבדקו את הענין היטב נראה שאי אפשר לשנות את דינו, היהודי לכאורה אשם בבירור, והמושל תובע דין מוות ואין הם יכולים לעוות את הדין.

שבור ורצוץ חזר הכתב סופר לביתו, בלילה שקודם קיום פסק הדין, למחרת צפויים כל התושבים להתאסף בככר העיר, ולחזות כיצד מעלים את הגנב אל הגרדום, בשעה מאוחרת עלה על יצועו כשהוא עייף ויגע מטורח הימים האחרונים. והנה בחלומו נראה אליו אביו הקדוש מרן ה'חתם סופר' זי"ע, ופניו זועפות, והרעים עליו בקולו: 'היתכן, יהודי מעירך הולך למות מחר על לא עוול בכפו ואתה אינך עושה כלום?! פרץ ה'כתב סופר' בבכי מר 'הלא פעלתי ויגעתי בכל כוחי ולא עלתה לי, ומה עוד יש בידי לעשות? נענה החתם סופר 'אמת שעשית כל השתדלות, אך מדוע אינך מתפלל?!

מיד קם הכתב סופר משנתו, וציווה על משמשו למהר להעיר את כל יהודי העיר ולהזעיקם אל בית הכנסת, כעבור שעה קלה התמלא בית הכנסת פה לפה, ה'כתב סופר' עלה על הבימה וזעק בקול נרגש: אחיי וריעי, אחד מבני החבורה נתון בצרה גדולה, ואין אנו יכולים לעמוד מנגד, אמת שעשינו כל פעולה אפשרית וכל השתדלות, אך דבר אחד עדיין ביכולתנו לעשות, עלינו להתפלל ולקרוע שערי שמים בכל כוחנו בבכייה ובתחנונים להעביר את רוע הגזירה'.

למותר לתאר את הבכיות והצעקות שעלו בקהל, הכול התאגדו כאחד בתפילה וזעקה עד אור הבוקר, ואכן שערי דמעות לא ננעלו, התפילות עשו רושם גדול למעלה, ופעלו ישועה. בבקרו של יום טרם ביצוע גזר הדין החליט השופט הראשי לחקור את העד המשרת, הלה שלא היה מוכן לכך התבלבל וסתר את עצמו כמה פעמים עד שנכנע והודה שהוא הגנב, תיכף ומיד נתחלפו היוצרות, המשרת הגוי נשלח לגרדום, והיהודי יצא לחירות, לשמחת כל העדה.

ואפשר להמליץ על זה את דברי חז"ל שאמרו (ברכות כו.) 'תפלה במקום קרבן', כי התפילה והצעקה הועילו ופדו את היהודי לבל ישחט כקרבן.

(גיליון המאיר)

שביבים / שאול שיף

"זה יהודי אמיתי"

תכננתי לטוס לחתונה באמריקה, לשמוח עם בני משפחתי, ודי התרגשתי מהרעיון שאני הולך לעבור את הים. התארגנתי עם מזוודות וכל הנדרש, ולפני היום המיועד הזמנתי נהג שיבוא לקחת אותי בשעה שבע וחצי בבוקר. אני מתגורר בביתר, מרחק נסיעה של שעה ורבע מנמל התעופה בלוד. היה עלי להיות שם בשעה תשע, ומכיוון שבבוקר יש כידוע הרבה פקקים, הזמנתי אותו לשעה מוקדמת דיה, שלא תהיינה תקלות.

בבוקר, למרבה הבושה והבלבול, אני מתעורר מחלום מתוק בשעה עשרים לשבע! מה אני עושה? אם אני נוסע כמו שתכננתי, מתי אתפלל? ואם אני מתפלל במניין כמו שצריך, אני עלול להפסיד את המטוס, את הכסף ואת החתונה, ולאכזב את כל המשפחה.

המלחמה היתה קשה אבל קצרה. התקשרתי לנהג, התנצלתי על שקמתי בשעה הכי לא מתאימה והצהרתי שאוסיף לו כסף על ההמתנה. אני הולך להתפלל במניין, ומייד כשאסיים נצא לדרך.

הלכתי לבית המדרש הסמוך לביתי, ובסייעתא דשמיא זכיתי להתפלל שחרית כראוי, מתחילה ועד סוף. בשעה שמונה ועשרים הגעתי הביתה, ומיד לקחתי את המזוודות ונכנסתי לרכב. הוא התניע, ובדרך הנהג מספר לי בכמה משפטים בודדים סיפור חיים עגום:

"הייתי בחור טוב בישיבה מצוינת. למדתי היטב והשגתי ציונים גבוהים".

סקרתי אותו ככה, כאילו אני רואה אותו בפעם הראשונה. אני מנסה למצוא איזה רמז לעבר המפואר שלו, ואיני מוצא כל סימן. הוא נראה כמו חילוני למהדרין למרבה הצער, והתיאור שלו לא מסתדר לי בכלל. הוא רואה שאני מפקפק בעובדות, וכדי להמחיש לי עד כמה הוא היה תלמיד טוב, הוא מתחיל באיזו סוגיה בגמרא, עם כל הביטויים הישיבתיים, שרק מי שהיה בפנים יודע.

"נו", אני שואל.

הוא נאנח וממשיך, "היה לי חבר שגם הוא היה בחור טוב. הוא למד היטב ומשום מה נכנסתי לתחרות אתו. מי קם יותר מוקדם, מי לומד הכי הרבה, מי משיג ציון יותר גבוה. זה לא היה בריא. זה הלחיץ אותי מאוד וגרם לי להתאמץ מעל ומעבר לכוחותיי, עד שנשברתי. וכשנשברתי זה היה עד הסוף. מאסתי בהכול, ואתה רואה איך אני נראה היום"...

הווידוי שלו כאב לי. חשבתי על כך שכל כך חשוב ללמוד מתוך מחשבה ראויה, כדי שהתורה שהיא סם החיים לא תהפוך לסם המוות ח"ו.

"עכשיו, כשישבתי וחיכיתי לך, אמרתי לעצמי: תראה אותו. יהודי שלא מעניין אותו כלום ומוכן לוותר על הכול בשביל תפילה במניין. הוא יכול להפסיד את הטיסה על כל מה שזה אומר, רק בשביל לעשות מה שה' ציווה עליו. זה יהודי אמיתי! הוא לא עובד כדי להתחרות עם מישהו או כדי להשיג איזה רווח אישי. הוא פשוט עובד את ה'.

אתה מבין?" הוא פנה אליי, "פתאום תפסתי שזה אמיתי, אמיתי לגמרי. ואלו לא רק דיבורים. יש פה באמת יהודי עם מסירות נפש. הוא יכול, ולמה אני לא יכול? אני מקנא בך, שיש לך כוחות כאלו, וחושב לעצמי שזה לא מוכרח להיות רק הסיפור שלך. גם לי מותר להתפלל במניין".

[מתך גיליון השגחה פרטית]

12 צעצועים מסוכנים לילדים שחשוב להימנע מהם / ר. מנשרוב

אנו חיים כיום בעידן של שפע בלתי נדלה שמתבטא בכל שלב בחיים, כולל הילדות. כיום יש לילדים הרבה יותר צעצועים ממה שהיה לנו בעבר, וזה נובע מייצור מוגבר שלהם ברחבי העולם בשילוב עם מחירים נמוכים ומפתים במיוחד. למרות השפע המבלבל הזה, חשוב לדעת לסנן את גורמי הסיכון מבין הצעצועים האהובים ביותר כדי למנוע פגיעה בחייהם של הילדים. 11 הצעצועים והמשחקים הבאים נחשבים למסוכנים במיוחד עבור ילדים בעקבות מקרים מצערים בהם הם גרמו לפגיעות קשות, לפציעות ולעתים אף למוות. על מנת שתוכלו לסכל סכנות שאורבות לילדיכם, חשוב שתימנעו מרכישת הצעצועים הללו בשנים הראשונות לחייהם, למען שמירה על בריאותם ושלמותם וכן על השקט הנפשי שלכם.

1. משחקים עם מגנטים ישנם משחקים רבים כיום שמכילים מגנטים קטנים שמתנתקים בקלות אם משחקים איתם. המגנטים הללו מהווים סכנת בליעה עבור פעוטות וילדים, והם מסוכנים יותר מדברים אחרים שהם עלולים לבלוע. בעוד שפריטים רבים עוברים דרך מערכת העיכול בצורה חלקה, מגנטים נדבקים זה לזה ועלולים לגרום לחסימות חמורות במעיים, ולכן מומלץ להימנע מהם.

2. ערכות רופא אחד המשחקים האהובים ביותר על ילדים רבים הוא ערכת הרופא, שמגיעה עם ציוד "רפואי" שמדמה את זה האמיתי. הסכנה במשחקים הללו היא ניתוק של חלקים מסוימים בעת ביצוע "הבדיקה", כמו למשל בדיקת אוזניים שתגרום לכניסה של חפץ זר לאוזנו של הילד. מלבד זאת, החלקים המתנתקים יכולים להיבלע על ידי ילדים קטנים וחיות מחמד, כך שטמונה בערכות הללו סכנה כפולה עבור שוכני הבית.

3. ערכת קניות לסופר עגלת קניות עם קופה ומצרכים זו ערכה נוספת ופופולרית בקרב ילדים רבים שאוהבים להעמיד פנים שהם עושים קניות כמו הוריהם. בדומה לערכות רופא, גם בערכות קניות מסוג זה יש חלקים קטנים רבים שעלולים להתנתק ממקומם ולהוות סכנת חנק עבור הילדים וחיות המחמד בבית. הדמיון בין הפריטים שיש בערכות הללו ובין אוכל אמיתי גם עלול לגרום לילדים לנסות לאכול אותם, ולכן מומלץ שלא לתת להם צעצועים מסוג זה עד לגילאים בוגרים יותר - מעל גיל 6 לפחות.

4. צעצועים עם מדחפים יש כיום בשוק צעצועים רבים המופעלים בעזרת סוללות או באמצעים אחרים, שיש להם מדחף שמסתובב במהירות, כמו מסוקים או מטוסים. פעמים רבות, כתוב על

הצעצועים הללו שהם מומלצים לילדים יחסית צעירים, אך אסור בתכלית האיסור לתת להם לשחק בהם. המדחפים המסתובבים עלולים לגרום לפציעה באצבעות ואיברי גוף אחרים, וגם להסתבך בשיער. לכן, מומלץ לחכות עם הצעצועים הללו עד שילדיכם ידעו כיצד לתפעל מכשירים חשמליים ורק אחרי שתקבעו חוקים ומיקום למשחק בהם.

5. צעצועים עם סוללות בליעת סוללות על ידי ילדים זה לא דבר נדיר, והן יוצאות לרוב בדרך בטוחה. למרות שרבים מאיתנו מתבדחים על המקרים הללו, חשוב למנוע אותם לפני שהם מתרחשים. פעמים רבות סוללות קטנות ושטוחות נראות לילדים כמו סוכריות, והם יכולים לבלוע אותן בקלות. מלבד בעיות העיכול שזה גורם להן, בליעת סוללות עלולה לגרום לשחרור של חומר שנקרא ליתיום, מה שיביא להרעלה וכוויות במערכת העיכול.

6. אקדחי צעצוע זה מדהים כיצד כלי נשק מסוכן הפך להשראה לצעצוע, אך זה המצב כיום, ויש אקדחי צעצוע רבים שיורים דברים שונים, החל ממים, דרך כדורי גומי ועד חיצי פלסטיק. כל הפריטים הללו מהווים סכנה לעיניים של מי שמכוונים אליו את הרובה, שלא לדבר על פגיעה בגוף במקרים בהם יש חומרים קשיחים באקדחים. אם אתם מתעקשים לרכוש את הצעצועים הללו, מומלץ לקנות יחד איתם גם משקפי מגן שיגנו על ילדיכם ועל מי שהם משחקים אתו.

7. מצופים מגומי מצופים מגומי אמורים לסייע לילדים לצוף בבריכה או בים, ולקראת ימי הקיץ אנו נראה אותם בכל בריכה ופארק מים ברחבי הארץ. הסכנה במצופים הללו היא שאם הילד מתהפך בתוך המים כשהם עליו, הוא עלול למצוא עצמו ללא יכולת להסתובב חזרה, מה שיביא לסכנת חיים של ממש בגלל טביעה אפשרית. בנוסף לכך, המצופים הללו מכילים פעמים רבות איזופורון, פנול והקסנון שגורמים לגירויים בעור. סכנה נוספת היא הידוק חזק סביב זרועו של הילד, מה שעלול לגרום להפרעה בזרימת הדם, ולכן מומלץ להשגיח על ילדים עם מצופים, לבדוק שהם במידה המתאימה ואינם מכילים חומרים כימיים כמו אלו שהוזכרו.

8. בלונים הם אמנם לא צעצוע קלאסי, אך ילדים רבים נוהגים להשתעשע עם בלונים כאילו הם כדורי משחק לכל דבר. לא חייבים לוותר עליהם כליל אם אתם עורכים חגיגה, אך מומלץ לנקוט איתם במשנה זהירות, שכן היו מקרים רבים בהם בלונים התפוצצו וילדים שאפו את החלקים שלהם ונחנקו מהם. הוצאה של חלקי גומי השייכים לבלונים ממעברי הנשימה היא קשה, והדרך הטובה ביותר לטפל בכך היא למנוע את המצבים הללו. שמרו על בלונים הרחק מהישג ידם של ילדים, וודאו שאתם רוכשים בלונים חזקים ואיכותיים שלא ייקרעו בכל מגע קטן.

9. חרבות צעצוע לילדים יש אנרגיות רבות שהם מוציאים בהתרוצצות הנה והנה, ולפעמים גם באמצעות משחקי לוחמה שונים. חרבות צעצוע קיימות בעולם כבר זמן רב, ובהתאם לכך הן גם גרמו ללא מעט פציעות. ילדים שמשחקים בחרבות הללו עלולים לפגוע זה בזה בגלל המהלומות שהם מנחיתים אחד על השני, והם יכולים גם לגרום לנזק בעיניים. הנזק יכול להיות גדול פי כמה עם הריצות של הילדים לכל עבר, ולכן חרבות הן לא צעצוע מומלץ עבורם. עשוי לעניין אותך גם מה יש באגוז פקאן שעושה טוב לבריאות? לראשונה: בעלי מיליון ש"ח יוכלו לקבל פי 2.5 מהפיקדון הבנקאי Channel22 מבוטחים בביטוח בריאות? אתם יכולים לחסוך עד אלפי שקלים בשנה מגזין חיסכון פיננסי קרנות סודיות שמכניסות פי 3 יותר תשואה למשקיעים עם מעל 300 אלף נזילים לא מדלגים בשום מחיר.

10. ברווז גומי לאמבטיה ברווזי גומי לאמבטיה הם בין הצעצועים האהובים ביותר בעולם על תינוקות ופעוטות, שנהנים להשתכשך איתם באמבטיה. למרות החיבה אליהם, הברווזנים הללו עלולים להיות מסוכנים מכמה סיבות; תחילה, לרוב הם מכילים כימיקלים בשם פתלטים בכמויות שהן מעל למותר בחוק. הרכיבים הללו גורמים לשיבושים הורמונליים, בעיקר בקרב ילדים, ולכן השפעתם שלילית מאוד. מעבר לכך, משום שהברווזים שרויים במים וסופגים אותם, מתפתח בתוכם עובש שילדים שואפים או אפילו בולעים כשהם נושכים את הצעצועים הללו. חשיפה לעובש עלולה לגרום לבעיות בדרכי הנשימה ולרגישויות אחרות, ולכן ברווזי הגומי בהחלט צריכים לפרוש מן האמבטיה. אהבתי.

11. צעצועים שניתן לתלות על הצוואר ישנם צעצועים רבים שמכילים חבלי תלייה על הצוואר, כמו משקפות למשל, שילדים משחקים איתם במשך שעות. הסכנה בצעצועים הללו ברורה, שכן ילדים עלולים לכרוך את החבל סביב צווארם ולהיחנק כתוצאה מכך. זה מסוכן פי כמה אם ילדים משתפים את הצעצועים הללו עם אחיהם הקטנים, שאין להם די קואורדינציה או הבנה כדי לא לכרוך את החבלים הללו סביב הצוואר או איברים אחרים, כמו הידיים והרגליים.

12. ספינר. משחק הספינר מוכר לכולנו, ותפקידו ההתחלתי היה למקד את מחשבתם של אלו הסובלים מהפרעות קשב וריכוז. כמו דברים רבים אחרים, השימוש הסופי של הספינר לא קשור למטרתו הראשונית, וכיום כמעט לכל ילד יש את הצעצוע הזה. הספינר בטוח לשימוש עבור ילדים בוגרים, אך עבור ילדים קטנים ופעוטות הוא עלול להיות מסוכן. בספינר ישנם חלקים שאפשר לנתק מהצעצוע והם עלולים להגיע לתוך קנה הנשימה או הוושט של הילדים. זוהי סכנת חנק ברורה, ולכן מומלץ להרחיק ספינרים מהישג ידם של ילדים. אהבתי ישנם צעצועים רבים כיום בשוק שניתן לשחק בהם בלי חשש, אך לצידם יש גם כאלו שהם מסוכנים מאוד. חשוב לבחור בצורה קפדנית את הצעצועים שמיועדים לילדיכם, תוך כדי שאתם מוודאים שאין בהם חלקים קטנים, כאלה שעלולים להתנתק או כימיקלים שונים שלא צריכים להיות בהם. באופן הזה תוכלו להיות בטוחים שלילדיכם תהיה בס"ד ילדות שמחה, מאושרת והכי חשוב - בריאה ובטוחה.

תפילת מרן אור החיים הקדוש

ידוע שרבנו הקדוש, מרן עט"ר רבי חיים בן עטר, ה"אור החיים" הקדוש , חיבר תפילות רבות, כפי שהעיד תלמידו מרן החיד"א, אך לנו לא נשתיירו תפילות מתפילותיו שחיבר, מלבד תפילה אחת, שהשתמרה על ידי החיד"א, תלמידו. תפילה זו תיקן רבי חיים בן עטר, לאומרה בתפילת מוסף של יום הכיפורים, בעת ששליח הציבור אומר "ויעבור" (בפעם הראשונה, בעת אמירת י"ג מידות שבע פעמים).

אולם, היות ותפילה זו היא תפילתו של רבנו האור החיים הקדוש, שכל העולם רעד מקדושתו, ואשר כבר בחייו העידו עליו גדולי מרוקו "איש אלקים קדוש הוא בדורנו ומצוי במחננו", ושהבעל שם טוב הקדוש העיד עליו ש"כל דבריו ברוח הקודש", ושהרה"ק רבי פנחס מקוריץ העיד על ספרו, "אור החיים", ש"הלימוד בספר זה מסוגל לנשמה כמו הזוהר הקדוש, שכן המחבר היה נשמת משיח בדורו כמו רשב"י בדורו!", על כן וודאי מן הראוי והנכון לומר תפילה קצרצרה זו בכל עת מצוא:

וזו לשון התפילה:

"יהי רצון מלפניך אבינו מלכינו, אלקינו, ידידות אור נפשינו, רוחינו ונשמתינו, למען בריתך אשר כָּרַתָּ לשלש עשרה מידות שאינן חוזרות ריקן לעולם מלפניך, זכור אהבתינו וחיבתנו והשב שכינתך לבית קדשינו ותחזור להשתעשע בנו כימי קדם, כי קשה פרידתך ממנו כפרידת נפשינו מגופינו, המו מעינו, וכלתה נפשינו אל גאולת שכינתך ואל מעון קדשיך, ולרצונך ה' נכספנו, הננו מתחננים ובוכים לפניך, ה' אב הרחמן, על גלות השכינה, הושיעה ה' שכינתך, ודבק נפשינו באהבתך הנעימה והעריבה על נפשינו, וייעול מלכינו בהיכליה".

עני ואביון, פשט ורמז

/ הרב שמעון ממן שליט"א

"כי יהיה בך אביון מאחד אחיך" מבאר רבינו אור החיים הקדוש, מה שהוסיפה התורה תיבת "בך" לרמוז אמרם (ב"ב י.) הטעם שבחר ה' לייסר את האדם בעוה"ז ביסורי העוני, הוא כדי לזכות את ישראל חבירו המפרנסו. וזה נרמז באומרו "בך אביון" כלומר בסיבתו של העשיר כדי שיזכה לתמוך בעני. ואומרו "מאחד אחיך" פירוש לא תחשוב בהיותו אביון, שאין לו זכויות להיות עשיר או מרוב חטאיו מענה אותו ה' בעוני. אלא אדרבה הוא מהמיוחדים שבאחיך, ומזכה אותו ה' שעל ידו יוכלו לקיים מצוות תמיכה בעני. ועוד צריך כל אחד לידע, שחלק העני מופקד ביד העשיר, כדי שהעשיר יכיר בזאת ויקיים מצות צדקה. וה' הנהיג את עולמו בזו הדרך, כדי לזכות את ישראל במצות הצדקה.

עוד ביאר רבינו על דרך הרמז, "מאחד אחיך" הוא המיוחד שבאחיך, והוא מלך המשיח, שאליו אנחנו מצפים מתי יבוא ויגאלנו. והוא נקרא אביון, וכמו שכתוב (זכריה ט) "עני ורוכב על חמור". ואמר "בך" פירוש בגללך, כי עוונותינו האריכו את קץ גאולתנו. עוד רמז "בך" הוא הוא אביון בנו, שמלך המשיח מתאוה מתי יבוא לגאול אותנו. ואמרו רז"ל מעשה בר' יהושע בן לוי, כאשר ראה אותו מלך המשיח, ושאלו על בני ישראל שבעולם. וענה לו ר' יהושע בן לוי, שבני ישראל יושבים ומצפים לביאת המשיח. וכששמע זאת המשיח, געה בבכיה רבה מתוך תשוקתו לגאול אותם.

עוד ביאר רבינו ע"פ מה שאמרו בזוהר הקדוש (זו"ח נח) שאם קהילה אחת או בית הכנסת אחת יעשו תשובה, מיד יבוא המשיח לגאול אותם, ע"כ. ולזה אמר כאן "באחד שעריך" כלומר שאפילו לא יחזרו כלל ישראל בתשובה, אלא מעט מבני ישראל מאותו שער, זה כבר סיבה לגאול את כלל ישראל.

ומכאן התעוררות לכל אחד מבני ישראל, להשתדל לתקן את מעשיו על מנת להיות ראוי לקרב את ביאת המשיח, ולא להתייאש עקב רוב עם ישראל שעדיין לא ראויים לכך, כי בכח המיעוט לזכות את כלל ישראל כולו בביאת הגאולה השלימה בב"א.

בזכות תפילת העני

חבורה גדולה התקבצה בבית הכנסת של הרב ישועה בסיס עם עלות השחר של ראש חודש אלול, וקול שירתה הצטרף אל קולם של אומרי הסליחות בכל רחבי העיר תוניס.

כשהגיעו אל הפיוט "עננו", שבו עונה הקהל "עננו" אחר כל שורה שאומר החזן, בקעה קריאתם את שערי השמיים. חזק מכל הקולות היה קולו של עני שהיה לבוש בלויים, שחזר בקול רם ובכוונה גדולה בכל פעם "עננו", "עננו", "עננו"...

בסיום הסליחות ניגש אליו הרב ישועה ושאל אותו: "ראיתי שענית בקול גדול ובכוונה עמוקה במיוחד בפיוט 'עננו'. מה פשר הדבר?"

השיב לו העני: "רציתי שלא נסבול מעוני השנה, ועל כן התכוונתי למשמעותה של המילה עני - נו! (נו = לא בצרפתית)."

כל הנוכחים פרצו בצחוק למשמע דבריו של העני. אך הרב ישועה היסה אותם: "דעו לכם שכל תפילותינו עלו השמיימה היום רק בזכות תפילתו."

בסוד שיח
כשם שפרצופיהם שונים
כך דעותיהם שונות

עריכה גרפית - גיל ויין

נשמח לקבל תגובות והערות מהקוראים
בדוא"ל: besod@013net.net